

Abstrakt

Kognitivní schopnost object permanence (OP) je fenomén, který živočichům umožňuje vnímat existenci dočasně skrytých objektů, a to na základě mentální reprezentace těchto objektů v mysli, tedy i v situacích, kdy je nelze vnímat bezprostředně pomocí smyslů. U lidí se tato schopnost vyvíjí v šesti kvalitativních stádiích v průběhu rané ontogeneze, během nichž dochází ke změnám ve způsobu vnímání časoprostorových vztahů mezi hmotnými objekty. Současný výzkum na poli kognitivní etologie prokázal, že nejen lidé, ale také primáti, šelmy a několik druhů ptáků také dosahují různých stádií této schopnosti v závislosti na různých faktorech, např. komplexitě jejich sociálního uspořádání či na způsobech získávání potravy. Schopnost OP byla předmětem zájmu několika studií u ptáků, kteří ukládají potravu (food-storing), nicméně dosud byli testováni pouze ptáci v rámci čeledi krkavcovitých (Corvidae), kteří všichni do jisté míry potravu ukládají. V této práci je analyzován možný vztah mezi food-storingem a schopností object permanence u druhů sýkora uhelníček (*Periparus ater*, N=23) a sýkora koňadra (*Parus major*, N=24), z nichž první jmenovaný druh je food-storující a druhý nikoliv. Cílem bylo zjistit, jakého stupně schopnosti OP dosahují a zda existuje rozdíl mezi těmito druhy v závislosti na jejich potravní ekologii. Výsledky ukazují, že food-storující sýkory uhelníčci průkazně úspěšněji hledají objekty v úlohách, ve kterých je objekt zcela zakrytý. Naproti tomu většina koňader nebyla schopna tuto úlohu řešit. Limitní stádium pro oba druhy je však patrně 4. stádium, jelikož při hledání objektu skrytého na jedné ze dvou možných pozic používaly sýkory spíše alternativní strategie než mentální reprezentaci. Velká interindividuální variabilita v kognitivním výkonu v testu OP byla dále porovnána s výsledky v testu neofobie. Ukázalo se, že míra neofobie u sýkor uhelníčků silně koreluje s jejich úspěšností v třetí úloze testu OP, zatímco u koňader tento jev prokázán nebyl.

Klíčová slova: Paridae, sýkora uhelníček, sýkora koňadra, food-storing, neofobie, kognitivní funkce, novel object test

